

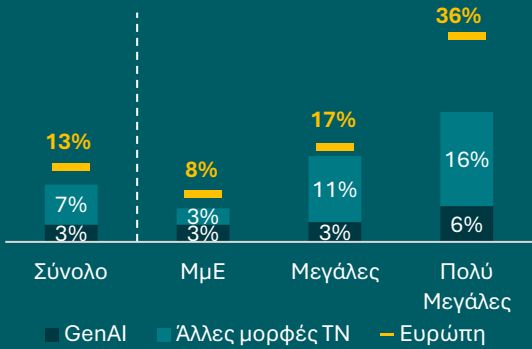
Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις:

Επενδυτική διάθεση και στρατηγικές

Α' Εξάμηνο 2025

Η τεχνητή νοημοσύνη ως καταλύτης ανάπτυξης για τις ελληνικές επιχειρήσεις

Χρήση ΤΝ στον Επιχειρηματικό τομέα
(% επιχειρήσεων)

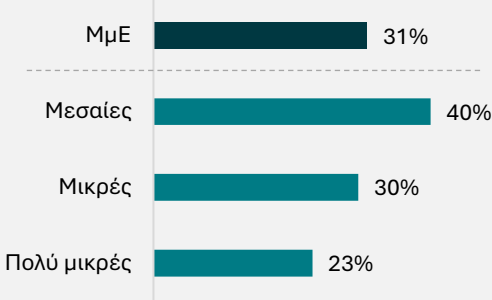
[1] Στο άνω γράφημα ο διαχωρισμός μεγεθών γίνεται βάσει αριθμού εργαζομένων, σε ΜμΕ (10-49 εργαζ.), Μεγάλες (50-250 εργαζ.) και Πολύ Μεγάλες (>250 εργαζ.)

Στη λοιπή ανάλυση οι αναφορές σε ΜμΕ βάσει της έρευνας της ΕΤΕ αφορούν επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., με διαχωρισμό (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5], Μικρές (0,5-2,5] και Μεσαίες (2,5 – 10].

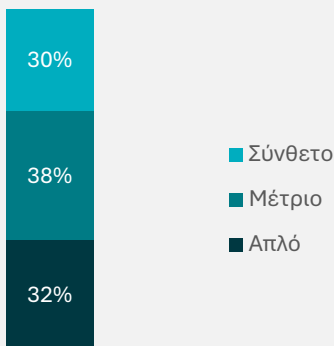
Την τελευταία τριετία η τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) έχει συστηθεί ως ένα στρατηγικό εργαλείο που υπόσχεται σημαντικά οφέλη παραγωγικότητας. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι αναγνωρίστηκε στην έκθεση Draghi ως σημαντικό εργαλείο ανταγωνιστικότητας, με την ΕΕ να στοχεύει σε αξιοποίησή της από τα ¾ των επιχειρήσεων το 2030 (από 13% σήμερα).

Σε αυτό το πλαίσιο, θετικό είναι το γεγονός πως το 6% των ελληνικών ΜμΕ^[1] έχει ήδη ενσωματώσει τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης στην παραγωγική του διαδικασία (με το ½ να αφορά παραγωγική ΤΝ). Η άνω επίδοση κρύβει στοιχεία δυναμικής καθώς είναι αρκετά κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 8% (απόκλιση 2%, έναντι 14% για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις).

Χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης (ΤΝ) από ΜμΕ
(% τομέα ΜμΕ)

Επίπεδο χρήσης ΤΝ^[2]
(% ΜμΕ με χρήση ΤΝ)

[2] Τα επίπεδα χρήσης ΤΝ ορίζονται ως εξής: Απλό: Παραγωγή κειμένου και εικόνων, Αυτοματοποίηση εξυπηρέτησης πελατών. Μέτριο: Αυτοματοποίηση καθημερινών διαδικασιών, βοήθεια στη λήψη αποφάσεων. Σύνθετο: Ανάλυση δεδομένων.

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ

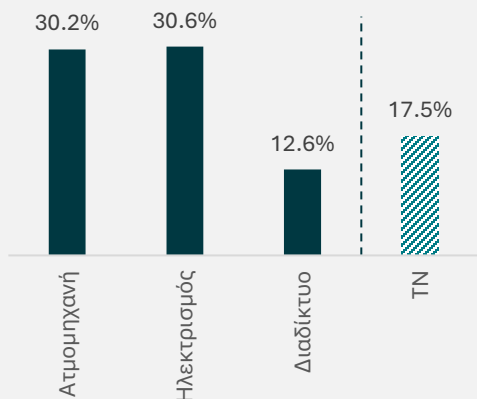
Ορμώμενοι από τη θετική αυτή ένδειξη, αξιοποιήσαμε την τακτική μας έρευνα στις ΜμΕ, επιχειρώντας μια πιο ολιστική προσέγγιση του θέματος. Συγκεκριμένα, στόχος μας είναι να διερευνήσουμε αν, πέρα από τη συστηματική χρήση ΤΝ (όπως προσμετράται στα επίσημα στοιχεία), υπάρχει παράλληλα μία υφέρπουσα δυναμική επιχειρήσεων που, αν και όχι στρατηγικοί χρήστες, έχουν αρχίσει να πειραματίζονται με σχετικά εργαλεία. Υπό αυτή την οπτική, η τρέχουσα εικόνα εμφανίζεται ιδιαιτέρως ενθαρρυντική, καθώς 1 στις 3 επιχειρήσεις φαίνεται να έχει προχωρήσει σε κάποια μορφή χρήσης ΤΝ κατά το τελευταίο έτος. Εντονότερο ενδιαφέρον εντοπίζεται i) σε επιχειρήσεις μεγαλύτερου μεγέθους (40% των μεσαίων έναντι 23% των πολύ μικρών) και ii) στους κλάδους υπηρεσιών (40% του τομέα, έναντι περίπου 30% σε κλάδους βιομηχανίας και εμπορίου).

Εμβαθύνοντας στον τύπο εργαλείων ΤΝ που χρησιμοποιήθηκαν ο τομέας ΜμΕ φαίνεται να χωρίζεται σε 3 σχεδόν ίσα μέρη^[2]:

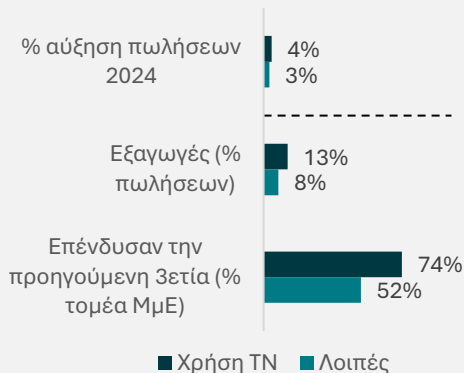
- Επιχειρήσεις που εστίασαν σε απλές εργασίες, όπως παραγωγή κειμένου και εικόνων
- Επιχειρήσεις που δοκίμασαν μέτριας περιπλοκότητας εργασίες, όπως αυτοματοποίηση διαδικασιών
- Επιχειρήσεις που τόλμησαν τη διενέργεια πιο σύνθετων εργασιών, όπως η ανάλυση δεδομένων.

Οφέλη ΤΝ στην παραγωγικότητα

(% αύξησης έναντι απουσίας κάθε τεχνολογίας)

Επιδόσεις τομέα ΜμΕ

(% τομέα ΜμΕ)

Λόγοι μη χρήσης τεχνητής νοημοσύνης

(% ΜμΕ χωρίς χρήση ΤΝ)

[3]: How AI can boost productivity and jump start growth J.P. Morgan (2024)

[4] Το αποτέλεσμα αυτό είναι συνεπές με μελέτες σε άλλες χώρες (π.χ Ηνωμένο Βασίλειο, βλ. Unlocking Regional Growth: The impact of AI adoption by SMEs, Microsoft, 2025)

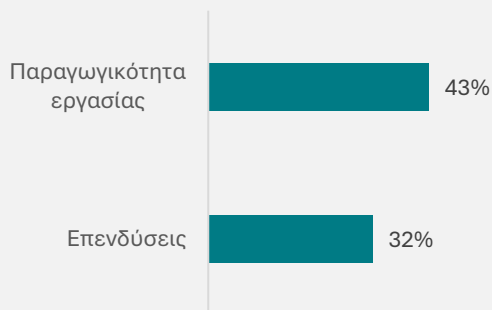
Πηγές: J.P. Morgan, Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Η κινητικότητα που εντοπίζεται μεταξύ των ελληνικών ΜμΕ όσον αφορά την επαφή τους με την τεχνητή νοημοσύνη είναι ενθαρρυντική, καθώς η ουσιαστική αξιοποίησή της συνοδεύεται από σημαντικά οφέλη παραγωγικότητας. Βάσει διεθνών μελετών^[3] η ΤΝ εκτιμάται ότι μπορεί να προσφέρει αύξηση της παραγωγικότητας κατά 17,5% σε ορίζοντα 2 δεκαετιών – δηλαδή μεγαλύτερη από εκείνη του διαδικτύου (12,6%) και περίπου τη μισή από την επίδραση που είχαν τεχνολογίες όπως ο ηλεκτρισμός ή η ατμομηχανή (άνω του 30%).

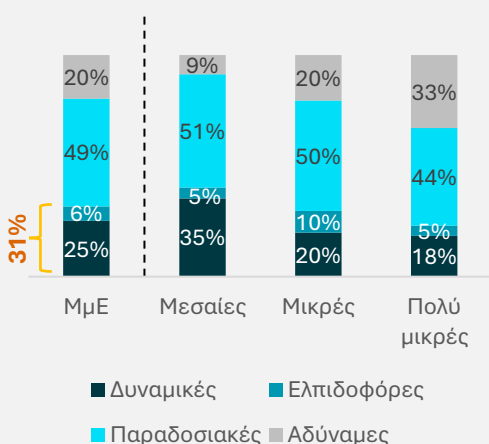
Αξιοποιώντας την έρευνά μας για να διερευνήσουμε το τρέχον αποτύπωμα της ΤΝ στην απόδοση των επιχειρήσεων, διαπιστώνουμε ότι ακόμα παραμένει «αχνό» (της τάξης της 1 ποσοστιαίας μονάδας υψηλότερες πωλήσεις), πιθανότητα λόγω της εν πολλοίς πειραματικής χρήσης της σε αυτή τη φάση. Πέρα από αυτή την ελπιδοφόρα ένδειξη, η έρευνά μας φανερώνει δύο ουσιαστικά ευρήματα:

- Το πιο δυναμικό κομμάτι του τομέα είναι αυτό που έχει ήδη στραφεί στην ΤΝ^[4]. Συγκεκριμένα, πρόκειται για επιχειρήσεις με εξωστρεφές και επενδυτικό προφίλ, που φαίνεται να πρωτοπορούν και να πειραματίζονται περισσότερο με νέα τεχνολογικά εργαλεία. Εφόσον λοιπόν τα αναμενόμενα οφέλη της ΤΝ στην παραγωγικότητα επιβεβαιωθούν στο μέλλον, το χάσμα επιδόσεων ανάμεσα σε αυτούς τους πρωτοπόρους και τις υπόλοιπες ΜμΕ θα διευρυνθεί σημαντικά.
- Η έρευνα μας αποκαλύπτει τους βασικούς λόγους που πολλές επιχειρήσεις δεν έχουν επιχειρήσει να χρησιμοποιήσουν ΤΝ, ούτε καν σε πιλοτικό στάδιο. Οι δύο κυρίαρχες αιτίες είναι: i) η πεποίθηση του ½ του τομέα (δηλαδή, του 60% των μη χρηστών) ότι η ΤΝ δεν είναι χρήσιμη για τη δική τους επιχείρηση, και ii) η παραδοχή έλλειψης γνώσεων από περίπου 1 στις 4 επιχειρήσεις. Αν και κάποια επιμέρους ζητήματα – όπως το κόστος, η ασφάλεια και το κανονιστικό πλαίσιο – δηλώνονται ως πιθανές αιτίες, αφορούν πολύ μικρότερο ποσοστό. Τα αποτελέσματα αυτά αναδεικνύουν ότι η βασική πρόκληση είναι η ενημέρωση για τις πρακτικές δυνατότητες της ΤΝ και η παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης. Είναι πιθανό ότι η λανθασμένη εντύπωση περί «μη χρησιμότητας» οφείλεται κυρίως στην άγνοια σχετικά με το πόσες διαδικασίες θα μπορούσαν να εκτελούνται γρηγορότερα – και μάλιστα χωρίς υποβάθμιση ποιότητας – με τη χρήση ΤΝ. Εκτιμάται, ενδεικτικά, ότι περίπου 30% των δραστηριοτήτων στον επιχειρηματικό τομέα θα μπορούσε να εκτελείται 50% ταχύτερα με εργαλεία παραγωγικής ΤΝ.

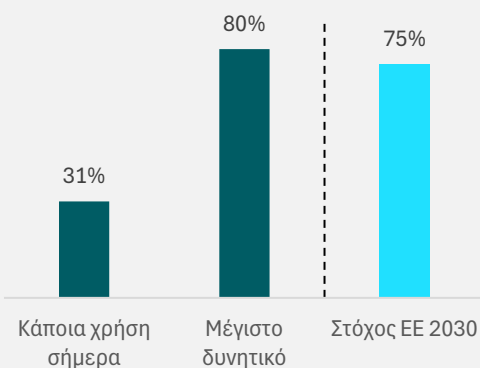
Υστερήσεις Ελληνικής Οικονομίας (Κενό έναντι ΕΕ)

Αξιοποίηση ΤΝ και επενδυτική διάθεση (% τομέα ΜμΕ)

Επίπεδο υιοθέτησης ΤΝ (% τομέα ΜμΕ)

Πηγές: DESI, Eurostat, Έρευνα Συγκυρίας ΕΤΕ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

Συνεπώς, η περαιτέρω κινητοποίηση για την ενσωμάτωση της ΤΝ αποτελεί μία νέα κρίσιμη συνιστώσα στο κλείσιμο του κενού παραγωγικότητας της Ελλάδας έναντι της ΕΕ (της τάξης του 40%). Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να τονιστεί πως καθώς η ΤΝ είναι ενισχυτική τεχνολογία, που ενσωματώνεται στην παραγωγική διαδικασία και δεν την αντικαθιστά, το πρώτο ζητούμενο για την αύξηση της παραγωγικότητας εξακολουθεί να είναι η αύξηση κεφαλαιακών επενδύσεων (και η κάλυψη του επενδυτικού κενού Ελλάδας-ΕΕ, το οποίο είναι της τάξης του 32%).

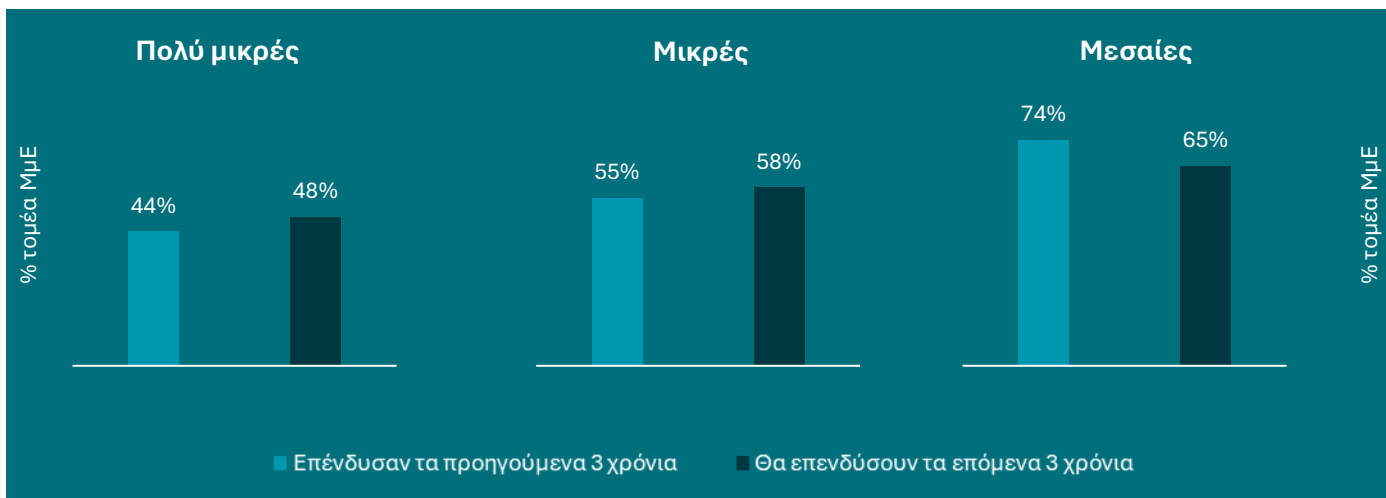
Ενδιαφέρον λοιπόν παρουσιάζει η χαρτογράφηση του τομέα ΜμΕ ως προς τη διάθεση αξιοποίησης των δύο παραπάνω επιταχυντών παραγωγικότητας (επενδύσεις και ΤΝ). Βάσει της έρευνάς μας, διακρίνουμε 4 κατηγορίες επιχειρήσεων:

- Το ¼ του τομέα είναι δυναμικές επιχειρήσεις που είναι επενδυτικά ενεργές και παράλληλα έχουν αξιοποιήσει εργαλεία ΤΝ – συνιστώντας την εμπροσθοφυλακή του μετασχηματισμού.
- Ένα μικρό ποσοστό (της τάξης 6%), ενώ δεν επενδύει συστηματικά (σε μεγάλο βαθμό λόγω πίεσης συγκυρίας), έχει χρησιμοποιήσει ΤΝ - συνεπώς μπορεί να θεωρηθεί “ελπιδοφόρο”, δηλαδή με διάθεση να συμμετέχει ενεργά στις εξελίξεις της επόμενης μέρας.
- Το ½ του τομέα είναι «παραδοσιακοί» επενδυτές οι οποίοι, ενώ προχωρούν σε επεκτάσεις (π.χ. αγορά εξοπλισμού), δεν έχουν πειραματιστεί με τη χρήση ΤΝ – ωστόσο, η στόχευσή τους στην αύξηση παραγωγικότητας σημαίνει ότι η σωστή ενημέρωση μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την υιοθέτηση ΤΝ.
- Τέλος υπάρχει ένα 20% του τομέα το οποίο ούτε επενδύει ούτε αξιοποιεί την ΤΝ, το οποίο εν πολλοίς δεν αναγνωρίζει τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα των επενδύσεων εν γένει.

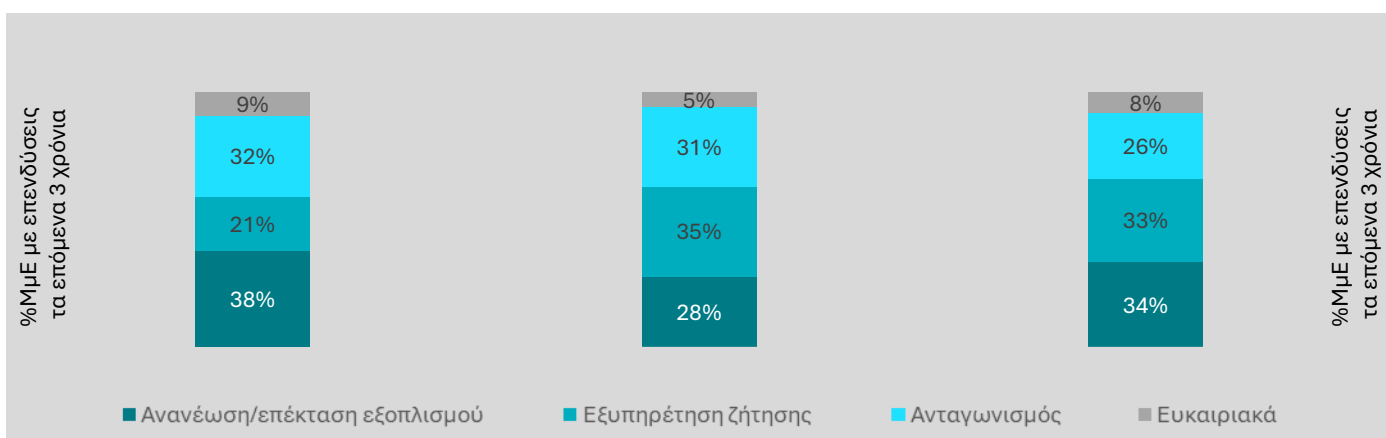
Κοιτάζοντας μπροστά, το πιο ενθαρρυντικό εύρημα της ανάλυσης είναι ότι το 80% των ελληνικών ΜμΕ εκφράζει διάθεση να εξελιχθεί: είτε επενδύει, είτε πειραματίζεται με τεχνολογίες ΤΝ, είτε κάνει και τα δύο. Με σωστή ενημέρωση για τις δυνατότητες της ΤΝ και εκπαίδευση στις απαραίτητες δεξιότητες, μεγάλο μέρος αυτού μπορεί να περάσει από την πρόθεση στην πράξη. Αν η τάση αυτή εδραιωθεί, η Ελλάδα θα μπορούσε να προσεγγίσει τον ευρωπαϊκό στόχο για χρήση ΤΝ από το 75% των επιχειρήσεων έως το 2030. Η επίτευξη αυτού του στόχου, σε συνδυασμό με τη σταδιακή εμπέδωση μιας πιο ώριμης επενδυτικής κουλτούρας, μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ενίσχυση της παραγωγικότητας — και τελικά, για τη συρρίκνωση του παραγωγικού κενού που χωρίζει την Ελλάδα από την υπόλοιπη Ευρώπη.

Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος^[1]

Επενδύσεις τομέα ΜμΕ

Κίνητρα επενδύσεων

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5 – 2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10)

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Σχετικά σταθερή παρέμεινε η επενδυτική διάθεση των πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, με τις μεσαίες να σημειώνουν μικρή κάμψη, διορθώνοντας ωστόσο από την υψηλή επενδυτική δραστηριότητα της προηγούμενης τριετίας. Όσον αφορά τα κίνητρα επενδύσεων, σχεδόν ισοδύναμα οι επιχειρήσεις υποκινούνται από ανανέωση εξοπλισμού, απάντηση σε κινήσεις ανταγωνισμού καθώς και εξυπηρέτηση αυξημένης ζήτησης (ειδικά για μεγαλύτερες επιχειρήσεις). Αναλυτικότερα:

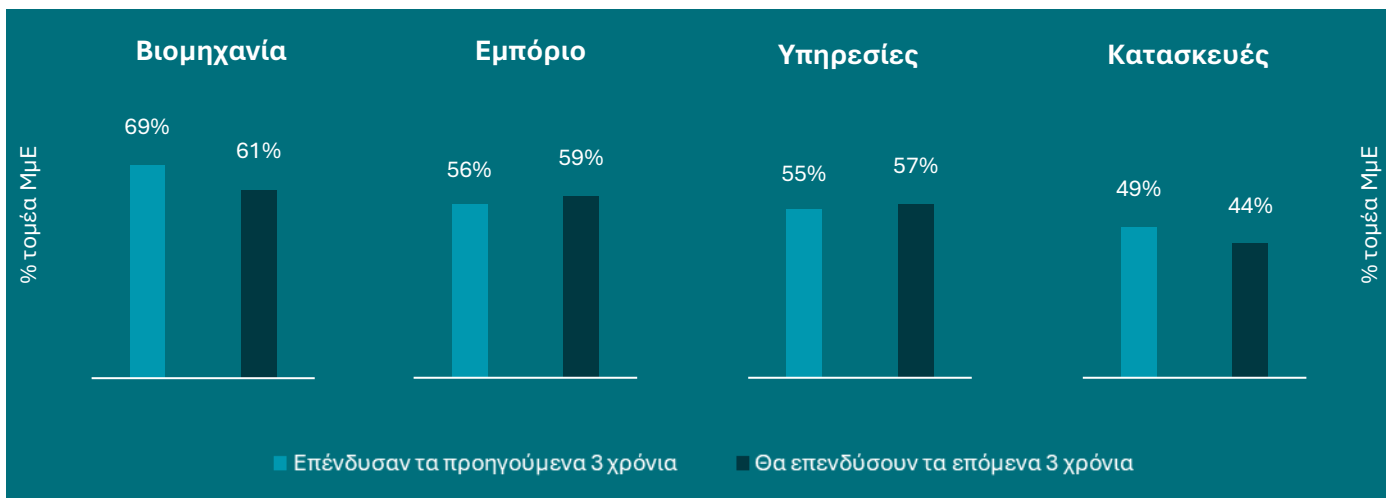
Πολύ μικρές επιχειρήσεις: Το 48% των πολύ μικρών επιχειρήσεων σχεδιάζει επενδύσεις για την ερχόμενη τριετία, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση έναντι του 44% που επένδυσε την τριετία που πέρασε. Ως βασικό κίνητρο για τις επερχόμενες επενδύσεις ξεχωρίζει ελαφρώς η επένδυση νέο εξοπλισμό (38% έναντι 21% για την εξυπηρέτηση της ζήτησης και 32% λόγω ανταγωνισμού).

Μικρές επιχειρήσεις: Στο 58% διαμορφώνεται το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που σχεδιάζει να επενδύσει την ερχόμενη τριετία (έναντι 55% το προηγούμενο εξάμηνο). Ως κίνητρο των επενδύσεων αυτών ξεχωρίζει ελαφρώς η ανάγκη εξυπηρέτησης της αυξανόμενης ζήτησης (35% έναντι 31% και 28% για λόγους ανταγωνιστικότητας και για νέο εξοπλισμό αντίστοιχα).

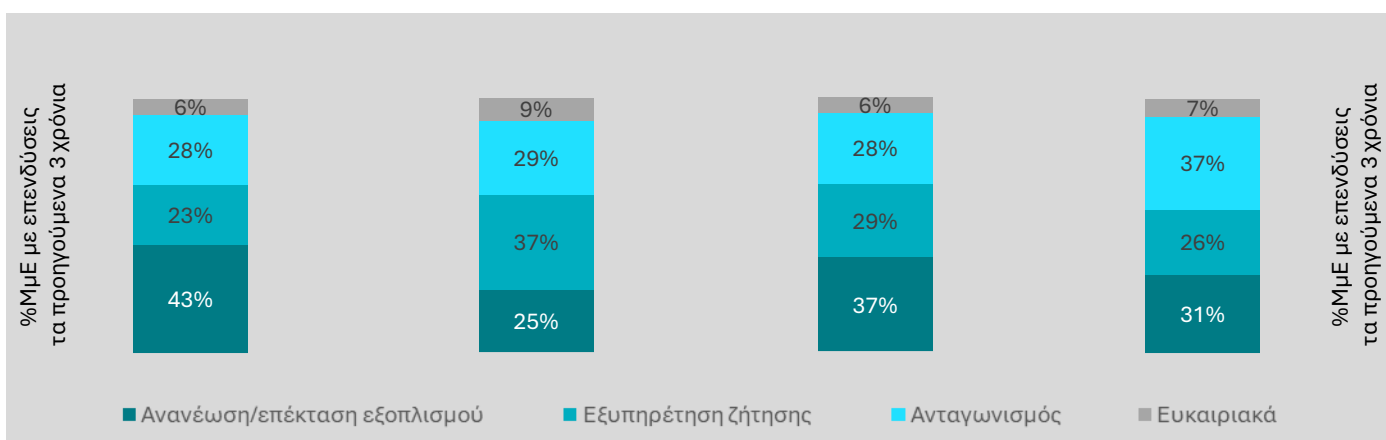
Μεσαίες επιχειρήσεις: Στο 65% ανέρχεται το ποσοστό των μεσαίων επιχειρήσεων που προγραμματίζουν επενδύσεις την ερχόμενη τριετία (έναντι 74% την προηγούμενη τριετία). Το 1/3 των μεσαίων επιχειρήσεων που θα επενδύσουν στοχεύει σε απόκτηση νέου εξοπλισμού με άλλο ένα τρίτο να στοχεύει στην εξυπηρέτηση της αυξανόμενης ζήτησης, έναντι 26% που στοχεύει στο να παραμείνει ανταγωνιστικό.

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά κλάδο

Επενδύσεις τομέα ΜμΕ

Αποτέλεσμα επενδυτικών σχεδίων

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Μικρές μεταβολές καταγράφονται στην επενδυτική διάθεση ανά κλάδο με την βιομηχανία να παραμένει ο πιο κινητικός επενδυτικός κλάδος, ενώ μικρή κόπωση έναντι της προηγούμενης τριετίας εντοπίζεται στις κατασκευές. Παράλληλα διαφοροποιήσεις εντοπίζονται στα βασικά κίνητρα των επενδυτικών σχεδίων ανά κλάδο. Ειδικότερα:

Βιομηχανία: Στο 61% ανέρχεται το ποσοστό των βιομηχανικών ΜμΕ με διάθεση επένδυσης τα επόμενα τρία χρόνια (έναντι 69% τα προηγούμενα τρία χρόνια). Ως βασικό κίνητρο επενδύσεων του κλάδου αναδεικνύεται η απόκτηση νέου εξοπλισμού, στην οποία στοχεύει το 43% των βιομηχανικών ΜμΕ με επενδυτικά σχέδια.

Εμπόριο: Το 59% των εμπορικών ΜμΕ σχεδιάζει επένδυση την επόμενη 3ετία (έναντι 56% για την προηγούμενη). Ως κύριος στόχος των επενδύσεων του κλάδου ξεχωρίζει η ανάγκη εξυπηρέτησης της αυξανόμενης ζήτησης, στην οποία στοχεύει το 37% των εμπορικών ΜμΕ με διάθεση επένδυσης.

Υπηρεσίες: Στο 57% διαμορφώνεται το ποσοστό των ΜμΕ στις Υπηρεσίες που θα επιδιώξει επενδύσεις την ερχόμενη τριετία (οριακά αυξημένο έναντι του 55% της προηγούμενης τριετίας. Ως βασικό κίνητρο επένδυσης για τις ΜμΕ του κλάδου ξεχωρίζει η απόκτηση εξοπλισμού, την οποία επιδιώκει το 37% των ΜμΕ που θα επενδύσουν.

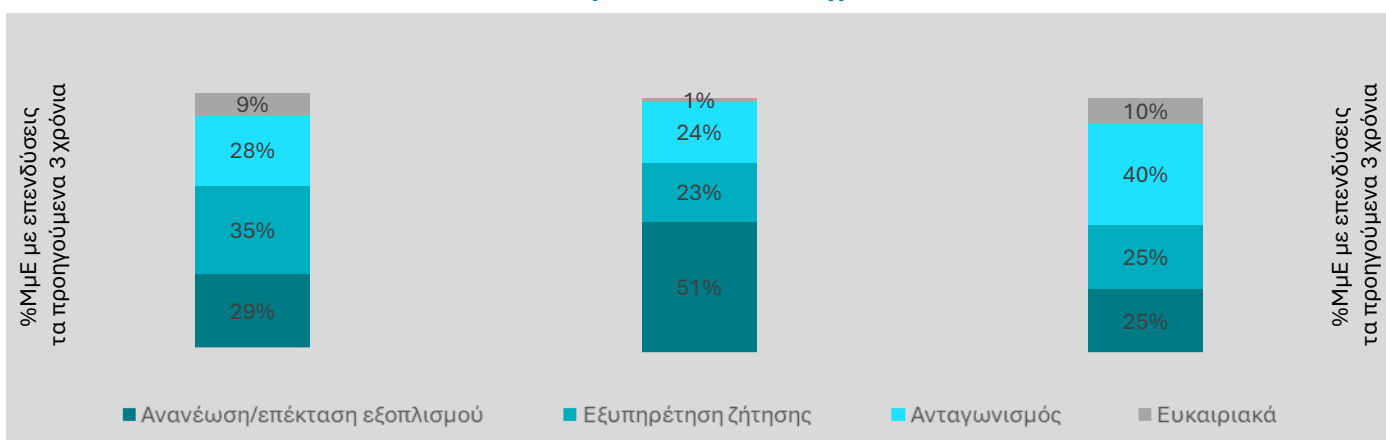
Κατασκευές: Το 44% των ΜμΕ στις κατασκευές αναμένεται να είναι επενδυτικά ενεργό της ερχόμενη τριετία (έναντι 49% την προηγούμενη). Τα κίνητρα επενδύσεων στον κλάδο είναι συγκριτικά πιο ισοκαταναμημένα με το 37% να το κάνει για λόγους ανταγωνισμού (έναντι 31% για απόκτηση εξοπλισμού και 26% λόγω αυξημένης ζήτησης),

Παράρτημα III: Ανάλυση ανά περιοχή

Επενδύσεις τομέα ΜμΕ

Αποτέλεσμα επενδυτικών σχεδίων

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων παραμένει επενδυτικά ενεργή, σχεδιάζοντας επενδύσεις για την επόμενη τριετία, σε όλες τις περιοχές. Διαφοροποιήσεις εντοπίζονται ωστόσο στα κίνητρα των επενδύσεων αυτών. Πιο συγκεκριμένα:

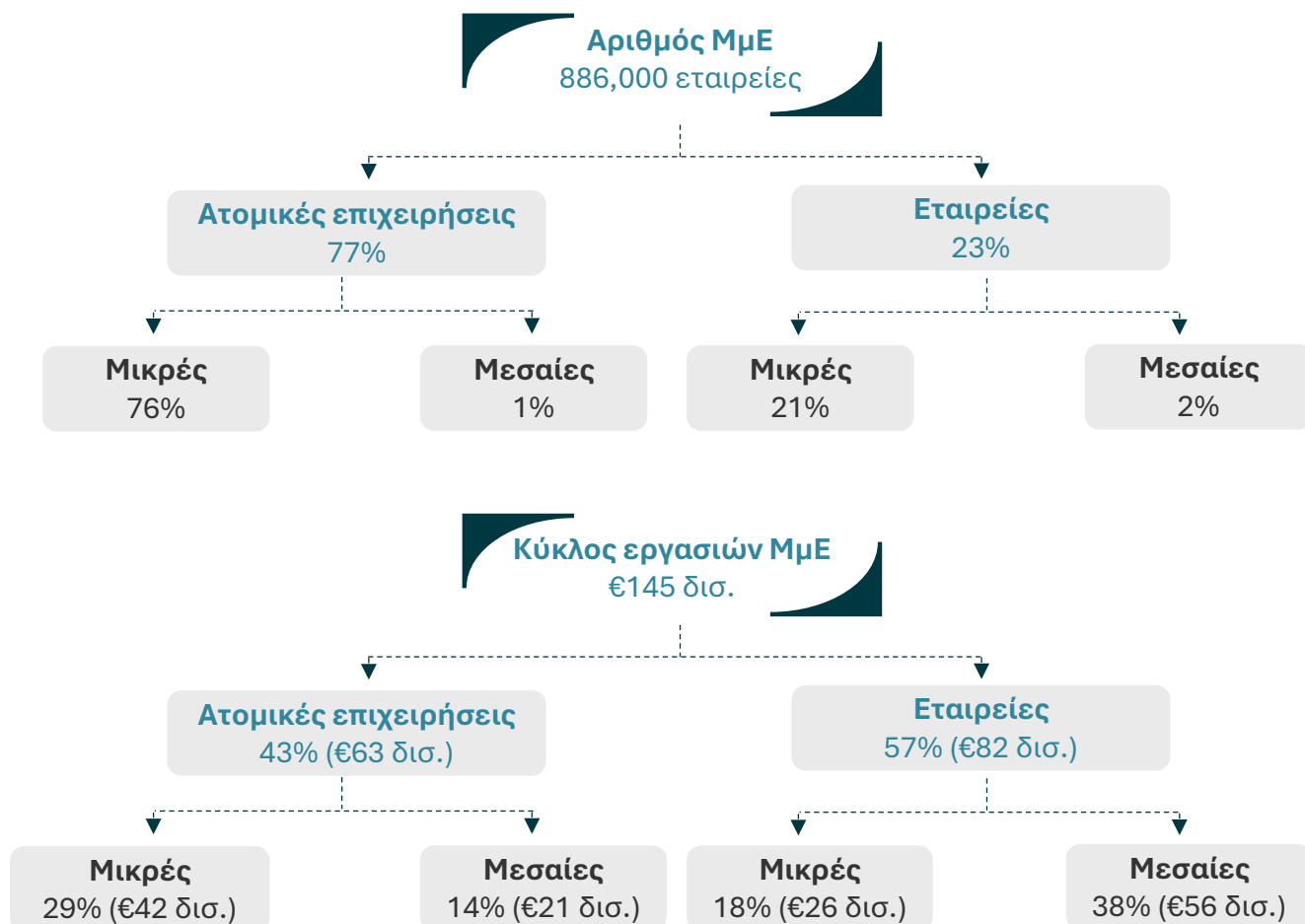
Αθήνα: Στο 59% διαμορφώνεται το ποσοστό των ΜμΕ που σχεδιάζει να επενδύσει την επόμενη τριετία, σχετικά σταθερό σε σχέση με την προηγούμενη τριετία. Ως βασικό κίνητρο επενδύσεων ξεχωρίζει η ανάγκη εξυπηρέτησης της αυξανόμενης ζήτησης (35% των ΜμΕ της Αθήνας, έναντι 28-29% για νέο εξοπλισμό και διατήρηση ανταγωνιστικότητας αντίστοιχα).

Θεσσαλονίκη: Στο 57% ανέρχεται το ποσοστό των ΜμΕ στη Θεσσαλονίκη που στοχεύουν σε επένδυση τα επόμενα 3 χρόνια (σχετικά σταθερό σε σχέση με την προηγούμενη τριετία). Ως κίνητρο για τις επενδύσεις αυτές ξεχωρίζει έντονα η στόχευση σε απόκτηση νέου εξοπλισμού (51% των ΜμΕ που επενδύουν) έναντι περίπου 25% τόσο για την εξυπηρέτηση της ζήτησης όσο και για την διατήρηση της ανταγωνιστικότητας τους).

Περιφέρεια: Το 57% των ΜμΕ στη περιφέρεια σχεδιάζει επενδύσεις την επόμενη τριετία (σχετικά χαμηλότερο από το ιδιαίτερα υψηλό 67% της προηγούμενης τριετίας). Ως βασικό κίνητρο επένδυσης ξεχωρίζει η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας έναντι των άλλων επιχειρήσεων (40% των ΜμΕ της περιφέρειας έναντι 25% τόσο για την απόκτηση εξοπλισμού, όσο και για την εξυπηρέτηση της αυξανόμενης ζήτησης).

Παράρτημα IV: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: **μικρές** οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και **μεσαίες** οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ..

Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (**μικρές**: έως 10 εργαζόμενοι και **μεσαίες**: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγές: : Ευρωπαϊκή επιτροπή, Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 890,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €145 δισ.
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις ½ του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Παράρτημα IV: Μεθοδολογία

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^{[1][2]}					
Κύκλος εργασιών (εκ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο
(0 – 0,1]	35	41	45	9	130
(0,1 – 0,5]	38	44	37	11	130
(0,5 – 1]	27	25	22	11	85
(1 – 2,5]	28	19	27	11	85
(2,5 – 5]	25	27	25	8	85
(5 – 10]	27	24	24	10	85
Σύνολο	180	180	180	60	600

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%
[2] Αφορά το σταθερό δείγμα για την κατασκευή των διαχρονικών δεικτών

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[3]					
Κύκλος εργασιών (εκ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο
(0 – 0,1]	1%	3%	6%	1%	12%
(0,1 – 0,5]	2%	12%	7%	2%	23%
(0,5 – 1]	2%	8%	3%	1%	14%
(1 – 2,5]	5%	8%	6%	1%	20%
(2,5 – 5]	4%	6%	4%	1%	15%
(5 – 10]	5%	6%	4%	1%	16%
Σύνολο	19%	44%	31%	6%	100%

[3] Βάσει κύκλου εργασιών, σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ., ICAP, Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 600 εταιρείες για το σταθερό δείγμα, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Παράρτημα IV: Μεθοδολογία

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 600 συνεντεύξεις:
 - ✓ 345 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ)
 - ✓ 255 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ)
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα, Αλεξανδρούπολη, Καλαμάτα, Κοζάνη
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείγματος των 600 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 17/03/2025-18/04/2025
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Αποποίηση Ευθύνης

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση εμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδυόμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής. Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις:

Επενδυτική διάθεση και στρατηγικές

Βουμβάκη Τζέση

Deputy Chief Economist

(+30) 210 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Κουτούζου Αθανασία

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

(+30) 210 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Κρόμπας Ιωάννης

Economist

(+30) 210 334 1207

e-mail: krompas.ioannis@nbg.gr

Τζιοβάρια Αφροδίτη

Data Analyst

(+30) 210 334 1458

e-mail: tziovara.afrodit@nbg.gr